

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl JUDr. Vojtěchem Ceplem jako samosoudcem ve věci žalobce: F ■■■ S ■■■, nar. ■■■, zastoupen zákonnými zástupci otcem G ■■■ W ■■■ H ■■■ a matkou J ■■■ S ■■■, právně zastoupen: Mgr. David Strupek, advokát se sídlem Jungmannova 31, Praha 1, proti žalovanému: **Základní škola H ■■■**, příspěvková organizace, IČ ■■■, ■■■, zastoupena: JUDr. Zdeněk Jankovský, advokát se sídlem Karlovo nám. 15, Praha 2, **o ochranu osobnosti,**

t a k t o :

- I.** Žalovaná je povinna zaplatit žalobci do tří dnů od právní moci rozsudku náhradu nemajetkové újmy ve výši **50.000,- Kč**.
- II.** Žaloba s tím, že má žalovaná zaplatit žalobci 700.000,- Kč a příslušenství z částky 750.000,- Kč se zamítá.
- III.** Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- IV.** Každý z účastníků je povinen doplatit zdejšímu soudu znalečné 350,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

1) **Žaloba** se domáhala zadostiučinění v penězích ve výši 750.000,- Kč za to, že žalovaná jakožto škola **nezabránila incidentu mezi žáky** dne 6.5.2009 na škole v přírodě, kde byl žalobce napaden spolužáky T ■■■ F ■■■, K ■■■ F ■■■ a D ■■■

P■■■■, kdy první jmenovaný nechal druhé dva držet žalobce, a sám mu stáhl kalhoty, třel obličejem o hýždě, a nakonec mu strčil přirození do análního otvoru. Když se podařilo žalobci vykroutit, udeřil jej T■■■■ F■■■ do břicha.

2) Kromě tohoto incidentu byl žalobce ve škole již **delší dobu terčem agresivních útoků a šikany** ze strany spolužáka T■■■■ F■■■. Jednalo se o různé údery, podle žaloby se sexuální podtextem, do rozkroku nebo do břicha. Incident, popsáný v bodě 1), byl pouze vyvrcholením dlouhé řady incidentů drobnějších.

3) Ve všech případech činí žaloba odpovědnou žalovanou, s ohledem na to, že T■■■■ F■■■ je nezletilý a neměl v době svého jednání ani trestní odpovědnost. Učitelé školy uvedenému jednání zabránit měli a mohli. Žalovaná odpovídá jakožto právnická osoba podle ust. § 426a per analogiam tehdy platného o.z.

4) Žalobce má v důsledku uvedeného incidentu vážné psychické následky, konkrétně postraumatickou stresovou poruchu s depresivní složkou, a to s trvalými následky. Situace se po incidentu zhoršovala postupně, incident popsal matce až s odstupem několika měsíců od té, kdy se odehrál. Nakonec přestal být schopen normální komunikace s okolím, byl neustále unaven, spal 14 hodin denně, byl plačtivý a nesoustředil se na výuku ve škole. Uvedený stav trvá stále, i s odstupem několika let.

5) **Žalovaná** se k věci vyjádřila u prvního jednání dne 29.4.2013, kde potvrdila, že žalobce byl žákem žalované školy, že byl na škole v přírodě, kde byli i žalobou uvádění spolužáci, nicméně uvedený incident se vůbec neodehrál. Ve věci proběhlo z iniciativy matky žalobce dokonce trestní řízení, kdy proběhlo důkladnější vyšetřování. Závěr krajského soudu byl ten, že označil tvrzení žalobce za nevěrohodné, snažící se zakrývat skutečné problémy smyšlenými těžkostmi. Rovněž matka byla hodnocena jako nedůvěryhodná. Uvedený skutek se podle soudu nestal.

Výslech žáků se odehrál při tom až v roce 2010, stejně jako bylo s velkým odstupem podáno i samotné trestní oznámení. Žalobce měl kromě toho psychické problémy již dříve, související zřejmě s problémy v rodině a se vztahem k otci. K tomu během dalších jednání žalovaná strana doplnila, že výsledný psychický stav žalobce je z velké části způsoben i jednáním matky, která na incident neustále znovu poukazuje a trauma v žalobci posiluje. Vztahy mezi rodinami žalobce a T■■■■ F■■■ byly kromě toho nadstandardně dobré, matka T■■■■ F■■■ hlídala oba chlapce v některých případech. Stejně tak dobré byly na škole v přírodě vztahy chlapců, kteří spolu chtěli bydlet na pokoji na vlastní žádost. Jejich chování je zachyceno i na videozáznamu, kde je zřejmé, že zde žádné uvedené problémy nebyly.

Také vznesla žalovaná námitku promlčení s ohledem na to, že skutek se stal údajně 6.5.2009 a žaloba byla podána 6.5.2012.

6) Za daného skutkového stavu, kdy bylo **nesporné, že žalobce byl žákem žalované školy, že s ním studovali uvedení spolužáci a že s nimi byl v tvrzeném období na škole v přírodě**, bylo jádrem sporu rozhodnutí skutkové otázky, zda se uvedený incident odehrál, případně, jak přesně se odehrál, a zda se odehrály i jiné tvrzené útoky ze strany T■■■■ F■■■, případně další okolnosti těchto incidentů, zejména **reakce ze strany školy**, a konečně psychický stav žalobce a jeho příčiny.

7) Zde je třeba zdůraznit skutkovou otázku, které si nebyly strany sporu zřejmě vědomy po delší část probíhajícího sporu, že soud **nezkoumal výlučně incident dne 6.5.2009**, ke kterému se ostatně již vyjádřily soudy ve věci trestní, nýbrž **celou tvrzenou sérii šikanózního jednání**, dále se nezabýval otázkou viny nebo odpovědnosti T■■■■ F■■■, protože tento nebyl vůbec účastníkem řízení, a konečně, zaměřil se i na otázku, kterému z uvedených jednání mohla škola zabránit, případně, zda byl správný postup po zjištění uvedeného jednání.

8) Z protokolu o **výpovědi žalobce**, učiněné na Policii ČR dne 20.1.2010 soud zjistil, že tento popsal šikanózní jednání T■■■■ F■■■ jako dlouhodobé, „již od první třídy“. Dostal od něj pěstí „do hlavy, do břicha, do nohy, měl z toho modřiny a krev u nosu.“ K■■■ F■■■ ho také bouchal pěstí a pomáhal T■■■■. Řekl o tom učitelce, která na T■■■■ křičela. Ve čtvrté třídě byl na škole v přírodě, byl v pokoji s F■■■, F■■■ a P■■■, se kterými ale být nechtěl, rozhodla o tom učitelka. Na pokoji ho potom bili, před jinými to nedělali. Řekl o tom učitelce, která mu v jednom případě nalepila náplast a křičela na T■■■■ F■■■. Incident dne 6.5. 2009 popsal shodně, jako v žalobě (žaloba byla zjevně podle tohoto popisu sepsána).

Uvedená výpověď sama o sobě příliš významná není, je podstatná v kombinaci s výpověďmi ostatních svědků.

9) Z protokolu o výpovědi na Policii J■■■ S■■■ soud zjistil, že se na žalobci začaly jevit psychické potíže po uvedené škole v přírodě v létě 2009, incident popsal v červnu 2009, ovšem nikoli tak, jako by se jednalo o znásilnění, ale pouze o stažení kalhot.

O tom, že byl sexuálně zneužit, vypověděl až o vánocích 2009. Hlavním agresorem měl být T■■■■ F■■■, K■■■ F■■■ mu spíše pomáhal, D■■■ P■■■ byl většinou naopak spíše obětí předchozí dvojice. Matka žalobce ovšem zdůraznila, že všechny skutečnosti má zprostředkované u žalobce, sama, nikdy žádné agresivní jednání proti žalobci neviděla. Viděla několikrát modřiny na přirození, které žalobci údajně způsobil T■■■■ F■■■.

Uvedená výpověď opět není příliš významná, jednak proto, že jde o matku žalobce, tedy se zjevným vztahem k věci, a jednak, jak uvedla, nikdy žádné konkrétní jednání sama neviděla. Nicméně, soud nevidí v uvedené výpovědi žádné zjevné rozpory. Výjimkou z její výpovědi je poslední zjištění, týkající se modřin žalobce.

10) Z protokolu o výsledku K■■■ F■■■ na Policii soud zjistil, že uvedl, že během školy v přírodě žádné problémy nebyly a všichni čtyři spolu vycházeli, až asi do poloviny školy v přírodě, kdy se začali hádat žalobce a T■■■■ F■■■. Jednou po návratu z oběda z ničeho nic strčil T■■■■ F■■■ žalobce tak, že žalobce upadl na postel, pak z něj stáhl T■■■■ F■■■ kalhoty, svědek nevěděl, zda i spodní prádlo. Byl u toho i D■■■ P■■■. „D■■■ nic nedělal, stál tam, a já jsem chvíli držel F■■■ za ruce a po chvíli jsem ho pustil. Držel jsem ho proto, že mi to někdo řekl, nevím už, kdo. Když mu T■■■■ stáhl kalhoty, tak F■■■ pustil a nechal ho být. Nevím, co T■■■■ dělal. Pak už se na škole v přírodě nic nedělo...“

Tuto výpověď pokládá soud za velmi významnou, s ohledem na to, že svědek incident dne 6.5. přiznal, a to v tom smyslu, že T■■■■ F■■■ žalobce zjevně bez důvodu napadl, porazil ho, stáhl mu kalhoty, a svědek sám mu v tom pomáhal tím, že držel žalobce za ruce. Nikoli bez významu je i to, že incident podle svědka nebyl ojedinělý, nýbrž zřejmě jedním z více incidentů.

Z výpovědi je naprosto zjevná snaha incident bagatelizovat, a to velmi nepřesvědčivými výroky jako „nevím, co T. [REDAKCE] dělal,“ případně, „držel jsem ho za ruce, protože mi to někdo řekl,“ nicméně soud tomu větší význam nepřikládá.

11) Z protokolu o výsledku D [REDACTED] P [REDACTED] na Policii soud zjistil, že podle něho byl T [REDACTED] F [REDACTED] proti němu a žalobci agresivní během celé čtvrté třídy. Opakovaně je začal z ničeho nic kopat do rozkroku. Nikomu o tom neřekli.

Na škole v přírodě chtěl být svědek s ostatními na pokoji. T. F. postupně začal být znovu agresivní, opakovaně stahoval žalobci kalhoty i spodní prádlo. V jednom případě i svědek T. F. pomáhal tím, že držel žalobce za ruce spolu s K. F. T. F. se žalobci vysmíval, nic dalšího mu neudělal. Toto se stalo asi tak třikrát.

Po návratu do školy s velkým odstupem, se věc začala ve škole řešit, když o tom žalobce začal mluvit. Svědek dostal napomenutí, T. F. třídní důtku a K. „také něco dostal“. Během vyšetřování ve škole popsali všichni čtyři událost na papírky, které dali paní učitelce U.

Toto svědectví se jeví být soudu nejvýznamnější ze všech čtyř. Popisuje jednoznačnou dlouhodobou šikanu ze strany T. F., je ve shodě s výpovědí žalobce, až na jediný podstatný rozdíl – svědek vyvrací, že by došlo ke znásilnění a vůbec sexuálně motivovanému jednání.

Významná a mimořádně přesvědčivá je i shoda s výpovědí matky (bod 9) v otázce modřin a kopání do rozkroku. Lze považovat samostatně za nepřiliš věrohodnou matku žalobce i nezletilého svědka, nicméně soud upozorňuje, že domluva mezi oběma je velmi nepravděpodobná.

Konečně významná je i poslední část výpovědi, potvrzující, že škola vlastně existenci šikany zprvu uznala a potrestala.

12) Lékařské zprávy z 12.6.2009 a z 15.2.2010 konstatují psychické příznaky, které hodnotí jako reakci na závažný stres. Hodnocení tohoto důkazu bylo provedeno dodatečně v kontextu znaleckého posudku.

13) Z dopisu ředitele školy je opět zřejmé, že škola si byla vědoma, že k nějakému blíže neurčenému problému mezi žáky došlo. Žalovaná strana nepopřela pravost tohoto dopisu, nicméně zpochybnila, že není jasné, za co přesně se ředitel žalobci omlouvá. Podrobnosti šikany dopis neobsahuje.

14) Ze zápisu z jednání dne 30.3.2010 v kanceláři starosty v H. [REDACTED] soud nezjistil nic podstatného k průběhu incidentu, pouze k postupu stran při řešení věci. Matka žalobce již zde požadovala finanční kompenzaci za zvýšené zdravotní náklady, obec toto odmítla, ředitel školy sepsal uvedený dopis. na jednom místě starosta obvinil matku, že hlavním viníkem celé události je ona sama, s ohledem na to, že událost neřešila dříve.

15) Ze záznamu z pedagogicko-psychologické poradny 31.8.2009 bylo zjištěno, že žalobce byl tehdy vyšetřen a již zde byl zmíněn incident na škole v přírodě, blíže nepopsaný.

16) Stížnost matky byla podnětem k jednání na úřadě v H[REDACTED]. Sama o sobě důkazní význam nemá.

17) Z prohlášení tří učitelek, I[REDACTED] U[REDACTED], M[REDACTED] K[REDACTED] a třetí s nečitelným jménem soud zjistil, že tyto zcela popírají existenci šikany na škole v přírodě, a to ve zjevném rozporu s následným dopisem ředitele a tím, že žáci byli potrestáni.

18) Ze zprávy Mgr. D[REDACTED] H[REDACTED] z 24.2.2010 nebylo zjištěno nic podstatného.

Žalovaná strana navrhuje k důkazu videozáznam, o kterém se zmiňují učitelky ve svém písemném vyjádření.

19) Z obsahu usnesení **Krajského soudu v Praze č.j. 13 Rodo 2/2010-176** soud zjistil, že se potvrzuje předchozí usnesení Okresního soudu Praha Západ č.j. 1 Rod 2/2010-161, kterým byl zamítnut návrh na uložení ochranného opatření nezletilému T[REDACTED] F[REDACTED]. Hlavním důvodem bylo zjištění, že se incident 6.5.2009 odehrál podle zjištění obou soudů jinak, než tvrdil žalobce a jeho matka, zejména zde nedošlo vůbec k sexuálně motivovanému útoku ze strany T[REDACTED] F[REDACTED], tedy k jednání popsatelnému jako trestný čin, např. vydírání, a incident nepřekročil rámec běžného chování. Konkrétně, trestní soudy vzaly za prokázané, že T[REDACTED] F[REDACTED] stáhl žalobci kalhoty a nic dalšího. Soudy dále konstatovaly, že psychický stav žalobce je zjevně špatný, stresová příčina je pravděpodobná, nicméně tato stresová příčina zůstala neobjasněna, protože možností existovalo více, například problémy v rodině.

20) Z pokynů ředitele školy pro školy v přírodě od 1.9.2008 nebylo zjištěno nic podstatného. V pokynech nejsou žádné zjevné nedostatky a otázkou šikany se nezabývají.

21) Ze zprávy psychologa z 24.10.2005 bylo zjištěno, že psychické problémy žalobce před školou v přírodě 2009, na které poukazovala žalovaná strana v průběhu řízení, měly v uvedené době výrazně odlišný charakter. Jednalo se o disharmonický vývoj mentálních schopností, zejména ve verbální oblasti (tedy, obtíže při vyslovování a mluvení, s tím spojená částečná dysgrafie).

Zpráva psychologa z 23.8.2006 to upřesňuje jako dyslexii, dysortografii a dysgrafii a hyperkinetický syndrom.

22) Z výpovědi svědkyně I[REDACTED] U[REDACTED] bylo zjištěno, že je učitelka, měla na starosti třídu žalobce a byla přítomna i na škole v přírodě. Podle svědkyně tato proběhla zcela standardně, žádné problémy nezaznamenali, nikdo si na nic nestěžoval.

Neviděla ani žádné náznaky problémů nebo šikany před tou školou v přírodě. Podle ní byli žalobce a T[REDACTED] F[REDACTED] kamarádi, protože chtěli bydlet na stejném pokoji. To sdělili tím způsobem, že posílali papírky, na které to napsali. Za žalobcem přijel na školu v přírodě strýček a zřejmě se ani jemu žalobce nezmínil o tom, že by byly nějaké problémy.

Podle svědkyně jakýmkoli problémům ve vztazích mezi žalobce a T[REDACTED] F[REDACTED] nenasvědčovalo vůbec nic, oba se normálně bavili a také v té době nebyly patrné vůbec žádné

problémy s prospěchem žalobce. V uvedeném pololetí měl dokonce známky o něco lepší než v pololetí předchozím.

Svědce také popřela, že by se na ní s čímkoli obracel D. P. nebo žalobce.

Další výpověď se zaměřila na program a řád na škole v přírodě, pro věc bez významu.

Nejvýznamnější část výpovědi byla, že svědkyně připustila, že dodatečně se ve škole řešilo, že si chlapci měli stahovat kalhoty a dostali za to napomenutí, K. F. měl třídní důtku s ohledem na to, že měl nějaké provinění již předtím. Pokud vím, tak F. S. byl napomínán také.

Soud připouští jako možné, že si svědkyně ničeho zvláštního nevšimla během školy v přírodě. Její další tvrzení o dalším průběhu soud hodnotí jako nevěrohodné, zjevně bagatelizující průběh událostí, jsou v jasném rozporu s tím, že byl K. F. (a v rozporu s tím podle D. P. i T. F., a v rozporu s tím svědkyně K. mluví o jedné ředitelské důtky), potrestání dosti přísným trestem třídní důtkou a ředitel školy uznal za vhodné napsat žalobci omluvný dopis.

23) Z výpovědi svědkyně M. K. soud zjistil, že byla jako jedna z učitelek na škole v přírodě, na F. S. se pamatuje, stýkal se tam s ostatními kluky zcela normálně, s T. F. byl na pokoji. Na pokoji byli spolu dobrovolně. Během školy v přírodě přijel za F. S. strýc.

Průběh dne byl podle svědkyně takový, že dopoledne se děti učily, po obědě byl polední klid a potom šly ven, pokud přelo, tak byl program na té chatě. Co se týče poledního klidu, tak hlídal jeden učitel na chodbě a na pokojích měli pootevřené dveře. Měli to nařizováno a učitelé to kontrolovali.

Setkala se s F., přesněji s jeho matkou během první třídy, protože F. měl poruchy učení a byla garantem toho, že se pro něho vypracovával plán, na vyšetření chodil do pedagogicko-psychologické poradny, a to každé dva roky.

24) Z výpovědi svědkyně H. K. soud zjistil, že byla vedoucí uvedené školy v přírodě a měla jinou třídu, než ta, ve které byl žalobce. Škola v přírodě byla organizována v rámci stanov a řádu a byly tam nepřetržité služby učitelů, takže děti nebyly prakticky nikdy bez dozoru po celých 24 hodin. F. S. bydlel konkrétně o poschodí výše, než byla svědkyně. Na jejich patře měla pokoj jejich třídní učitelka a vychovatelka. Žalobce si na žádné problémy nestěžoval ani jeho spolužáci a žádné konflikty na něm nebyly patrné.

Neřešila žádný kázeňský přestupek ani po domluvě s třídní učitelkou.

Přestupek se řešil dodatečně, dozvěděli jsem se nejméně po 14 dnech po konci školy v přírodě, že si měli kluci vzájemně stahovat kalhoty. Řešilo se to na pedagogické radě, takže o tom věděli všichni učitelé a tresty vycházely i z předchozích provinění, jeden dostal ředitelskou důtku, ostatní dostali napomenutí.

Zde opět soud uvěřil tomu, že svědkyně žádné problémy na škole v přírodě nezaznamenala, nicméně poukazuje na rozpor ve výši trestů žákům i podle tvrzení samotných učitelů.

25) **CD se záznamem** ze školy v přírodě potvrzuje výpověď učitelky – svědkyně v tom smyslu, že když byli s dětmi, nemuselo jim být patrné nic zvláštního. Protože však nemůže svědčit o okamžicích, kdy děti natáčeny nejsou, pro věc samotnou žádný význam nemá. Rozhodně nelze dovodit, že F■■ S■■■, K■■ F■■■■■, D■■ P■■■ a T■■■ F■■ byli přátelé, jak tvrdily některé svědkyně; na záznamu jsou v některých minutách vidět společně, nic více. Velmi důkladné video, které zachycuje celé hodiny školy v přírodě, je zachycuje celkem sedmnáctkrát. Některé záběry kamery jsou náhodné a trvají necelou sekundu, některé jsou delší, například 17.5. v 19:14, kde je patrné, že chlapci se vyskytují pohromadě tři, případně čtyři ve skupině.

26) **Spis OS Praha-západ 1Rod 2/2010** nepřinesl významnější poznatky proti již citovanému usnesení Krajského soudu v Praze 13 Rodo 2/2010-176, kterým uvedená věc končí. Spis začíná vysvětlením J■■ S■■■-matky žalobce dne 24.12.2009.

Nejdůležitější výpovědi nezletilých již byly citovány a rozebrány v bodech 10 a 11.

27) Významnější důkaz z trestního spisu je **znalecký posudek z oboru psychologie**, týkající se T■■■ F■■■. Prakticky vyloučil sexuální motivy u T■■■ F■■■, i patologický vývoj osobnosti.

Pro tento soud je ale významný závěr (str. 24 dole), že „častěji se projevují sklony k dominantnímu chování se zvýšenou potřebou sebeprosazení – dispozice k vůdčímu chování.“ Dále uvedl, že „v minulosti se nepřiměřeně choval k jinému chlapci, kde bylo možno toto chování popsat jako agresivní.“ (str. 25 uprostřed).

28) Významným důkazem je znalecký **posudek doc. MUDr. Vladimíra Horta**, týkající se žalobce, objednaný žalobou. Znalec byl navíc slyšen u soudu.

Posttraumatická psychopatologie byla znalcem u žalobce skutečně zjištěna a nevychází pouze z předchozích zpráv. V případě F■■ S■■■ je nejasné rodinné zázemí, mohlo to být příčinou některých poruch, ale v úplnosti je to nevysvětluje, jsou zde další cizorodé prožitky, kde znalec vidí souvislost s tím, že došlo k traumatizaci v určitém období ve škole. K této psychotraumatizaci určitě došlo.

K otázce současného stavu uvedl znalec, že posouzení proběhlo s určitým odstupem, několik let po událostech, a situace se proto postupně zlepšuje a stabilizuje, což odpovídá obvyklému průběhu.

Co se týče spolehlivosti výpovědí žalobce samotného, podle znalce se spíše vyhýbal mluvení o traumatu, podobné zážitky oběti obvykle nepřiznávají. V podobných případech si obvykle pacienti podobné zážitky nevymýšlejí, protože jsou pro ně nepříjemné a pokořující.

Pokud se žalobce bezprostředně po konfliktu neprojevoval nějakou snahu se od svých spolužáků stranit, tak v této věci není typické chování a vzorec, může se stát, že se tím pokouší demonstrovat, že se ho událost nedotkla a že je nad ní povznesen.

Znalec i ve výpovědi zopakoval podstatný závěr v posudku, že šlo o agresivní zneužití, kdy již samotné sundání trenýrek je součástí útoku.

Nesoulad mezi matkou a otcem je podle znalce pravděpodobný, žalobce sám má k otci lepší vztah, než matka.

Znalec hodnotí výpověď žalobce jako věrohodnou. Jedním z příznaků toho, že mluvil pravdu, bylo to, že vypovídal po kouskách a neochotně, kdyby si to vymyslel, líčil by to barvitě a souvisle.

Uvedené závěry znalce, že **jednání spolužáků vnímal žalobce jako agresivní a stresující, a vlastně jako rozhodující příčinu současného psychického stavu, který byl objektivně při vyšetření zjištěn**, hodnotí soud jako velmi podstatný důkaz, proti kterému nestojí vlastně žádný jiný.

29) Z výsledku J. S., matky žalobce, soud zjistil, do května 2009 byl žalobce veselý, společenské dítě, bylo mu 11 let, hovořil dvěma jazyky, neměl žádné problémy ani zdravotně. Již několikrát předtím byl na škole v přírodě bez problémů. K dalším dotazům ovšem matka připustila, že v roce 2006 byl žalobce na vyšetření z důvodů logopedie, špatně vyslovoval a měl špatnou slovní zásobu.

Situace se zásadně změnila po návratu ze školy v přírodě v květnu 2009, kdy se choval divně, asi za 14 potě v červnu plakal a vyprávěl, jak ho chlapci na škole v přírodě napadli a obtěžovali. Výslovně nemluvil o znásilnění, mluvil o tom, že ho svlíkali a že ho šimrali vlasy na zadku. Vyprávění bylo nesouvislé. Potom se obrátila na matku T. F., ta na to reagoval zprvu dosti vyděšeně, ale později všechno popřela, F. také absolvoval rozhovor s D. P. a slyšela z telefonu, jak na něj D. křičel, aby na to zapomněl, že to nemá cenu.

Potom věc ohlásila ve škole, tam proběhlo nějaké vyšetřování a nakonec doporučili, aby F. změnil školu. To se skutečně stalo, změnil ji hned od června 2009, začal chodit do školy na B., jeho stav se ale nelepšil, spíše se zhoršoval. Byl naprosto apatický, nehrál si, špatně spal, v důsledku toho zase nebyl ráno schopný vstát a jít do školy, zhubnul v té době o 10 kilo. O Štědrý den se rozplakal a vyprávěl o tom, že ho T. F. znásilnil. Reagovala na to tak, že podala trestní oznámení. Situace s F. se přesto dále zhoršovala, v lednu byl asi šest neděl na psychiatrii, za tu dobu se ho podařilo stabilizovat. Situace se vlastně nevyřešila dodnes, je schopen sice chodit do školy, ale učí se velice špatně a s obtížemi.

Na hlubinné terapii, kterou prováděla MUDr. F., se zjistily další skutečnosti, že např. T. ho šikanoval vlastně od první třídy, občas mu vyhrožoval a tím vznikl dojem, že jsou kamarádi. Občas ho T. také bil. Nevěděla to až do toho května 2009 a nevěděla to ani škola.

Vztah s otcem byl naprosto normální, spíše dědečkovský. Od roku 2006 jsou oba rodiče vážně nemocní, matka měla rakovinu, otec měl gangrénu a podstoupil několik amputací. Na F. to podle matky žádný vliv nemělo. O tom, že by otec ohrožoval žalobce zbrání, matka nic nevěděla a tuto skutečnost popřela.

Co se týče přátelství T. s žalobcem, tak T. spal jednou u žalobce ve stanu, jednu noc. Jednou T. matka hlídala žalobce.

Soud hodnotí výpověď matky jako věrohodnou, s obvyklými posuny v informacích, které lze u matky očekávat. Například spontánně hodnotí skutečnost, že žalobce hovoří dvěma

jazyky jako pozitivní, ale po dalších dotazech připouští to, co uvedla lékařská zpráva, že dvojjazyčné prostředí v rodině má za následek problémy žalobce s vyslovováním, takže musel chodit na logopedii, a zřejmě souvisí i s jeho dyslexií. Žalobce tedy hodnotí jako úspěšnějšího, než ve skutečnosti je; stejně tak újmu žalobce má tendenci spíše zveličovat, a naopak bagatelizuje případné negativní vlivy z rodiny na žalobce, které se vzhledem k okolnostem přímo nabízejí.

Na druhou stranu, soud nezjistil žádný konkrétní bod, kde by matka vypověděla vědomě nepravdivě. Popis toho, jak žalobce postupně a nepříliš ochotně vyprávěl celou událost 6.5.2009 dost přesně odpovídá tomu, co k uvedeným výpovědím o traumatických událostech uvedl znalec. Stejně tak soud uvěřil matce v tom, že údajnému přátelství mezi žalobcem a T■■■■ F■■■■ nelze přikládat přehnaný význam, jak se zjevně pokoušela žalovaná strana.

30) K celkovému hodnocení dokazování je nutno znovu připomenout podstatný závěr z bodu 7), že rozsah dokazování vnímá soud od počátku trochu odlišně, než obě strany sporu; podstatná je nejen událost dne 6.5.2009, ale i otázka případné šikany v dlouhodobém horizontu; a podstatná je rovněž reakce školy na situaci, o níž se dozvěděla.

Prakticky u většiny důkazů lze konstatovat, že jsou více či méně zpochybnitelné, protože jde o výpovědi osob, zjevně zainteresovaných na jedné či druhé straně. Platí to zjevně u nezletilých chlapců, kteří vypovídali částečně o svém vlastním provinění, o matce žalobce, ale konečně i o učitelkách, jejichž velmi rozhodné a sebevědomé vystupování v tom směru, že se během školy v přírodě nestalo nic zvláštního a ani stát nemohlo je ve zjevném rozporu s tím, co skutečně vidět mohly, a navíc i s tím, co přiznali přímo aktéři události dne 6.5.2009, a konečně s tím, že za uvedenou událost byly dodatečně některým žákům uděleny tresty.

Přesto soud nevidí rozpory nebo podobné pochybnosti v takovém rozsahu, aby byl důvod uvedeným svědectvím nevěřit v bodech, které byly konkrétně popsány u každého z nich.

31) Výjimkou mezi důkazy jsou pouze **závěry soudu** (Praha - Západ a Krajského soudu v Praze) **a obou znalců** (v trestní věci posudek T■■■■ F■■■■ a v této věci posudek na žalobce). Soud nemá nejmenší důvod zpochybňovat jejich objektivitu a z jejich závěrů proto vychází především.

Z této části důkazů vzal proto soud **za prokázané tyto závěry:**

- k jednání T■■■■ F■■■■ dne 6.5.2009, spočívající **v sexuálním zneužití žalobce, nedošlo**. Soud nemá důvod zpochybnit závěry dvou soudů v tomto směru, navíc založené na důkladnějším policejním vyšetřování, a to i za procesní situace, kdy jimi není přímo vázán, protože nejde o závěr v tom smyslu, že k trestnému činu došlo.

- nicméně k jednání T■■■■ F■■■■ dne 6.5.2009, kdy **žalobci nedobrovolně stáhl kalhoty, při čemž mu dva další spolužáci pomáhali tím, že žalobce drželi, jednoznačně došlo**. To naopak shodně připouštějí oba soudy i oba znalci, a dokonce to původně připouštěla i žalovaná škola tím, že za to zmíněné žáky potrestala.

- podle znalce Horta **jednání spolužáků vnímal žalobce jako agresivní a stresující**, a vlastně jako rozhodující příčinu současného psychického stavu. Mezi újmu žalobce a jednáním spolužáků, zejména T■■■■ F■■■■, je tedy znalcem **prokázaná příčinná souvislost**.

- Osobnostní rysy T■■■■ F■■■ podle znalce jako dominantního, se snahou pro sebeprosazování, a s tím, že již jednou se choval agresivně k jinému chlapci (bod 27) dosti přesně odpovídají potenciálnímu agresorovi. Při tom jsou oba znalci ve shodě, že u jednání v tomto věku nelze očekávat sexuální motivy, ale jde spíše o dominanci, sebeprosazení a s tím spojená snaha ponížit oběť. Osobnostní rysy žalobce (bod 28) s logopedickými obtížemi a dalšími problémy naopak odpovídají dosti přesně typické oběti šikany.

32) Výpovědi nezletilých, které učinily na Policii, zejména body 10 a 11, rozvíjejí podrobnosti kolem události 6.5.2009 ve dvou směrech. Především, jednalo se o opakované jednání; D■■■ P■■■ hovořil o třech případech, kdy žalobci násilně stahoval T■■■ F■■■ kalhoty.

Kromě toho žalobce, D■■■ P■■■ a i žalobcova matka, v tomto případě z přímé svědecké zkušenosti, kdy viděla modřiny na synově těle, jasně prokazují, že T■■■ F■■■ **v nestřežených chvílích žalobce – a občas i D■■■ P■■■ – bezdůvodně napadal, kopal a bil pěstí, obvykle do břicha nebo do přirození.** Tato asi vůbec nejdůležitější skutečnost je v žalobě zmíněna jaksi mimochodem, strany jí věnovaly minimální pozornost, nicméně ji potvrzují na sobě zcela nezávislé důkazy (k uvedeným zejména i znalec Hort, bod 28 a 30), a žádný z důkazů toto nedokáže zpochybnit. Proti tomu stojí pouze svědectví učitelek, které zcela popíraly jakoukoli událost tohoto druhu na škole v přírodě i jinde, a to paradoxně i v situaci, kdy to přiznali sami žáci, kteří se jednání dopouštěli. Je zřejmé, že učitel nemůže pozorovat žáky 24 hodin denně nepřetržitě (jak tvrdila jedna z výpovědí). Stejně tak je nevěrohodný důkaz videozáznamem, který i přes značný rozsah nedokázal zachytit podstatné žáky déle, než několikasekundovými záběry a vždy na veřejnosti, v dohledu učitele.

Naprosto nevěrohodné se potom jeví být tvrzení učitelů, že všichni čtyři žáci, tedy žalobce, T■■■ F■■■, K■■■ F■■■ a D■■■ P■■■ byli přátelé. V tomto případě soud považuje za věrohodnější výpověď samotných žáků.

33) **Kombinace posudku znalce Horta a výpovědí v bodě 31) prokazují společně, že jednání T■■■ F■■■ vůči žalobci neslo znaky dlouhodobé a cílevědomé šikany.**

To objasňuje skutkový rozpor, kterým je na straně jedné bagatelně vyhlížející incident 6.5.2009, a dosti výrazné a objektivně zjiitelné postraumatické příznaky u žalobce. Žalobce nemusel vnímat jako traumatizující jediný incident, ale to, že to bylo určité vyvrcholení dlouhodobého a cílevědomého ponižování ze strany T■■■ F■■■.

34) Ohledně skutkové otázky, **zda mohla škola jednání T■■■ F■■■ zabránit** a zjistit ho, byly provedeny různé důkazy, zejména výpovědi učitelek, a soud nevidí důvod pochybovat o tom, že škola provedla běžná a rozumná opatření proti jednání podobného druhu a **takovému jednání úplně zabránit nemohla.** Dílčí rozpor v tvrzení svědků, kdy na jedné straně byly podobné incidenty žáky hlášeny (D■■■ P■■■) a učitelek, které to zcela popírají, nelze objasnit; jak již bylo uvedeno, soud nemá zvláštní důvod považovat jednu či druhou stranu za věrohodnější. Závěr soudu v této otázce to zpochybnit stejně nemůže.

35) Naprosto odlišně hodnotí soud **ambivalentní jednání školy po té, co celá událost zjištěna byla.** V první fázi soud uvěřil svědkyním žalované v tom, že o žádném šikanózním jednání nevěděly, a to po celou dobu školy v přírodě.

Po stížnostech matky v červnu 2009 začala být událost prošetřována, nicméně, o výsledku tohoto šetření nebyla schopna žalovaná po celou dobu sporu podat jakoukoli souvislou zprávu. Některé výpovědi velmi neochotně připustily, že někteří z účastníků byli potrestáni (K■■■■ F■■■■, který dostal buď ředitelskou, nebo třídní důtku, a možná dostali nějaký trest i T■■■■ F■■■ a D■■■■ P■■■■), nicméně nebylo vysvětleno, za co přesně a jak. V této otázce se lišily i výpovědi učitelek navzájem. Podle matky doporučila škola jako opatření žalobci změnit školu, což se skutečně stalo od září 2009.

V další etapě, kdy se po vánocích 2009 znovu rozběhlo vyšetřování Policie, a žalobce již na školu v H■■■■ nechal, škola začala systematicky popírat, že by se uvedená událost vůbec odehrála, a pokud něco vůbec připouštěla, tak ji bagatelizovala. O tom svědčí nejlépe dopis ředitele žalobci pod bodem 13, kde je pečlivě vynechána zmínka o tom, co vlastně se stalo, kdo to způsobil a jaká opatření škola udělala. Nicméně z důkazu je zřejmé, že si ředitel byl traumatizující události vědom.

Během vyšetřování se potom žalovaná snažila přehodit odpovědnost za celou událost na matku žalobce, s tím, že celé trauma vyvolala svým jednáním hlavně ona. Procesně u soudu je taková obrana dovolená, nicméně v postavení školy, řešící incident se šikanou, je naprosto nevhodná a ve svých důsledcích může trauma žalobce pouze zhoršit. Znalec Hort se k uvedené otázce vyjadřoval a podobnou konstrukci odmítl.

Za úplně bezvýznamnou považuje soud okolnost, že celou věc přiznal žalobce až o vánocích 2009, tedy s půlročním odstupem. Podle znalce je takové opožděné přiznání spíše typické. Rozhodně není důvod ho přičítat k tíži žalobě.

36) Skutkový stav, rekapitulovaný v bodech 31) – 35), považuje soud za úplný a dostatečný k rozhodnutí. Další důkazy byly navrženy pozdě s ohledem na ust. § 118b o koncentraci řízení a navíc nelze očekávat, že by uvedené skutkové závěry změnily.

37) Podle § 11 o.z. má fyzická osoba právo na ochranu osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti, lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy. Ve smyslu § 11 o.z. jsou dotčenými právy především **právo čest a lidskou důstojnost.**

Podle § 13 o.z. odst. 1) má fyzická osoba právo zejména se domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a **aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění.**

38) Tvrzení žaloby, že žalovaná jakožto škola nezabránila incidentu mezi žáky dne 6.5.2009 na škole v přírodě, kde byl žalobce napaden spolužáky T■■■■ F■■■■, K■■■■ F■■■■ a D■■■■ P■■■■, kdy první jmenovaný nechal druhé dva držet žalobce, a sám mu stáhl kalhoty, třel obličejem o hýždě, a nakonec mu strčil přirození do análního otvoru, **nebylo prokázáno a s ohledem na závěry soudů v trestní věci je lze mít za vyvrácené.** Podrobnosti jsou zejména v bodech 31) a 32) skutkové části odůvodnění.

Podstatná část vysokého požadovaného zadostiučinění je spojena s uvedeným jednáním a soud ji proto zamítl.

Nad rámec tohoto závěru lze dodat, že žalobě zjevně od počátku splývala odpovědnost za jednání žáka T■■■■ F■■■■ a žalované jakožto školy. I kdyby se T■■■■ F■■■■ jednání

dopustil, nebylo by možné činit školu za jeho jednání odpovědnou; její odpovědnost se soustřeďuje pouze na otázku, zda tomu mohla zabránit.

39) Tvrzení žaloby, že **byl žalobce ve škole již delší dobu terčem agresivních útoků a šikany ze strany spolužáka T F naopak prokázáno bylo**. K této otázce zejména body 31) - 33) skutkové části odůvodnění. Sexuální podtext útoků prokázán nebyl, motivem se podle znalce jeví být (bod 27) snaha prosazení a dominanci útočníka.

Nepodařilo se prokázat, zda šikana probíhala od první nebo druhé třídy, rozhodně ale se tak dělo již dlouho před školou v přírodě v květnu 2009, kdy byli žáci ve čtvrté třídě.

40) Co se týče odpovědnosti žalované, ta je s ohledem na charakter ochrany osobnosti podle ust. § 11 o.z. objektivní. Soud přesto, podle výsledků dokazování v bodě 34), vychází z názoru, že šikaně podle bodu 39) škola zabránit nemohla, protože neměla možnost, jak se o tom dozvědět. Provedla všechna rozumná a běžná opatření, které je možno po ní spravedlivě požadovat. Podrobnosti jsou v bodě 34).

41) Odpovědnost žalované za řešení případu šikany po té, kdy se o něm dozvěděla, je rovněž objektivní podle stejného ustanovení. Zde je možno ještě odlišovat dvě etapy tohoto řešení, protože událost se fakticky prošetřovala dvakrát (bod 35). Z hlediska odpovědnosti toto žádný význam nemá, soud hodnotí jednání žalované k nápravě jako celek.

V souladu s výsledky dokazování hodnotí soud jednání školy v této fázi jako nedostatečné, nevěrohodné a místy ambivalentní, kdy na jedné straně byly žákům uděleny tresty, na druhé straně škola nepodala jasnou zprávu žalobci, a dokonce ani soudu, za jaké jednání a jaké tresty byly vlastně uděleny. Rovněž velmi nevěrohodně a nevhodně působí snaha přehodit odpovědnost zejména na matku žalobce, za stavu, kdy je zřejmé, že k šikaně docházelo především ve škole.

42) **Žalobce měl v důsledku uvedeného incidentu zjistitelné psychické následky, konkrétně postraumatickou stresovou poruchu s depresivní složkou. Mezi touto prokázanou újmou a omisivním jednáním žalované, tedy nedostatečným a nevhodným řešením případu, je příčinná souvislost**, na což poukázal znalec (bod 29). Při tom je zřejmé, že podíl žalované není rozhodující a jde jen o jednu z příčin, která uvedený stav vyvolala. Rozhodující je v tomto smyslu zejména šikana samotná.

43) Pro účely právního hodnocení odpovědnosti za neoprávněný zásah do ochrany osobnosti žalobce pokládá soud za vhodné rozebrat ještě otázku, zda lze výsledek trestního stíhání – kde žalobce za uvedený čin nebyl stíhán a dokonce ani obviněn – ztotožnit s důkazem pravdy a uzavřít, že T F se nemohl žádného jednání proti žalobci dopustit, když za to nebyl odsouzen a bylo řečeno, že se skutek vůbec nestal. Přesně tato obrana je totiž v daném případě patrná ze strany žalované.

Soud je toho názoru, že takový závěr možný není, a podobná obrana stojí na mylném právním základě.

Především, skutek, který řešil trestní soud, a který řešil tento soud, je odlišný, jak bylo vícekrát zmíněno (bod 7, 30). Nejde zdaleka jen o incident ze 6.5.2009, ale o delší sérii jednání. V dané věci se navíc zkoumá jiná odpovědnost jiné osoby, než u trestního soudu, a také za odlišné jednání – zda šlo šikaně za bránit a jakým způsobem byla řešena (body 40, 41).

Dále je třeba uvést, že zásah do práv na ochranu osobnosti a trestný čin jsou dvě naprosto odlišné věci, a výsledky různých řízení se velmi často nekryjí. Dost typická bývá situace, že je obviněný z trestného činu zproštěn (či řízení zastaveno) z nejrůznějších důvodů a v různé fázi, ale přesto je konstatováno, že způsobil zásah do práv na ochranu osobnosti. Ochrana osobnosti je totiž založena na jiných právních předpokladech; například nevyžaduje zavinění, nýbrž jde o objektivní odpovědnost.

Z výše uvedeného rozboru – že absence trestněprávního rozhodnutí nedokazuje, že dotčené jednání neexistuje – vyplývá, že tento soud byl nucen provést důkaz pravdy zcela samostatně, jako kdyby jednání žádnou trestněprávní souvislost nemělo.

44) Za tohoto stavu věci, kdy bylo prokázáno jednání, částečně omisivní, žalované jakožto školy, které mělo vliv na újmu žalobce tak, že ji prokazatelně zhoršilo, je nutno konstatovat existenci protiprávního zásahu žalované do práv na ochranu osobnosti žalobce, konkrétně na jeho soukromí.

45) Podle §13 o.z. odst. 2) platí, že pokud by se nejevilo postačujícím zadostiučinění podle odstavce 1, má fyzická osoba též právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích.

Podle odst. 3) platí, že výši náhrady podle odstavce 2 určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k porušení práva došlo. Analogicky stejné prostředky lze užít pro právnické osoby podle §19b odst. 2) a 3).

46) Především je třeba uvést, že **námítka promlčení** nároku se jeví být soudu bezpředmětná s ohledem na to, že žaloba byla podána o den dříve, než se domnívala žalovaná, a to 5.5.2012, tedy poslední den lhůty, pokud by se vše vztahovalo pouze k 6.5.2009. Navíc bylo zjištěno, že se nevztahuje a není zřejmé, že by dnem 6.5.2009 šikana skončila.

47) Pro určení výše zadostiučinění podle cit. ust. § 13 odst. 2 a 3 je podstatný zásadní rozdíl mezi jednáními podle bodu 38), které prokázáno nebylo, a podle bodu 39), které prokázáno bylo, jakož i toho, že žalovaná může odpovídat pouze podle bodu 41), kdy opomenula svoje povinnosti, respektive, neprovedla je řádně.

Pouze v případě přímé odpovědnosti za bod 38) by bylo možno uvažovat o zadostiučinění v řádu, který uvažovala žaloba, tedy 750.000,- Kč.

Pokud je zjištěným předmětem posouzení odpovědnost za to, že **škola řádně nevyhodnotila šikanu a nepostarala se o transparentní a jasnou nápravu, tedy podle bodu 41)**, potom musí být zadostiučinění stanoveno v řádově úplně odlišném rozsahu. Případ se jeví být srovnatelný s méně závažnými zásahy do práv na ochranu osobnosti, například věc 36 C 50/2004 zdejšího soudu, kde škola poslala spodní prádlo dítěte jiné instituci, 36 C 124/2010, kdy šlo o nedovolené vstupy na cizí pozemek. V těchto případech byla ukládána povinnost zaplatit zadostiučinění v penězích mezi 20.000,- Kč a 50.000,- Kč.

Soud zde zhodnotil přístup žalované, její zjevnou snahu přehodit odpovědnost na matku žalobce a přiklonil se v tomto rozmezí k běžně ukládané výši zadostiučinění 50.000,- Kč. Zbytek žaloby zamítl, z důvodů, které již byly vysvětleny.

Z toho vychází i rozhodnutí o nákladech řízení, kdy bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 2) o.s.ř., kdy měly strany ve věci částečný úspěch.

Při tom nepoužil soud obvyklé rozhodnutí III. ÚS 170/99, podle kterého nemá být přihlíženo ke snížení zadostiučinění v penězích, pokud závisí pouze na volné úvaze žaloby a soudu. Je tomu tak proto, že zde projednávaný případ je odlišný; podstatná část tvrzení žaloby byla přímo vyvrácena a zamítnuta, a to vše ještě před určením konkrétní výše zadostiučinění, které podle výsledku dokazování nemohlo dosáhnout řádově srovnatelných hodnot, které byly požadovány. Soud proto považuje případ za částečný neúspěch, a s ohledem na to, že nelze tuto míru neúspěchu posoudit co do rozsahu, posoudil případ tak, jako by každá ze stran uspěla jednou polovinou. Náklady řízení proto nebyly stranám přiznány.

Náklady, které vznikly soudu na doplatku znalečné za dvě hodiny u jednání znalce u soudu ve výši 700,- Kč byly podle takto stanoveného výsledku řízení rozděleny mezi strany rovným dílem.

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů od doručení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího.

V Praze 12.5.2014

JUDr. Vojtěch Cepl, v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Lud'ka Kotlantová